

דף סז.

עין משפט א.

יו"ד סימן פד פעיף ב

ג. שרצים הגדלים בחריצים שהם ארוכים וקצרים או בנעיצים שהם רחבים מלמעלה וקצרין מלמטה ששם המים מושכין אבל אינם נובעים יש אוסרין ויש מתירין ז.

עין משפט ב.

יו"ד סימן פד פעיף ג

ג. ד. המסנן מים או משקין והיו בו תולעים או יתושים אע"פ שחזרו לתוכו אסורים שכבר פירשו. ע"כ אסור לסנן משקה שדרך שיגדלו בו תולעים או לסננו בקיסמין בחושך שמא יפלו לתוך הכלי אח"כ ויבא לשותותן ח.

הגה: אבל דרך מסננת או בגד מותר גם בחושך שהרי לא יוכלו ליפול שם אל תוך המשקה, וכן מותר להעביר המשקה מכלי אל כלי ט והם תמיד עם המשקה.

עין משפט ג.

יו"ד סימן פד פעיף א

עיין לעיל דף סו: עין משפט ג.ד.

עין משפט ד.

יו"ד סימן פד פעיף ג

עיין לעיל עין משפט ב

ז. הגם שבכל מקום שכתב מר"ן יש ויש הלכה כויש בתרא וכאן לכאורה צריך להיות הלכה כדעת המתירין מ"מ כאן האחרונים פסקו לחומרא וכן ראוי להחמיר דספיקא דאורייתא לחומרא. כף החיים אות י"ז. ודעה ראשונה היא דעת הרמב"ם ודעת המתירין היא דעת הרא"ש.

ח. מימרא דרב הונא בחולין ס"ז.

ט. ודין כלי שני ככלי ראשון שאם פרשו מבפנים מותרים. ב"י. ש"ך ס"ק ו'. ואף שיש חולקים על דין זה והשו"ע השמיט דין זה הלכה כדברי הב"י והרמ"א להתיר להעביר מכלי לכלי שני.

והיתושים הפורחים עם כנפיים אסור לבולעם אפי' עם משקה דמסתמא פורחין באויר והוי פירשו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ה.

י"ד פימן פד פעיף ו

ח. תולעים הגדלים בפירות בעודם במחובר^ו חשוב כשורץ על הארץ ואסורים אע"פ שלא פירשו והוא שירחיש, אבל תולעים הנמצאים בפולין ואפונים תחת הקליפה, והקליפה משחרת עליהם מבחוץ וכשמסירים הקליפה מוצאים היבחושים תחתיהם מותרים^ב לפי שהם מונחים במקום צר ולא קרינן בהו השורץ על הארץ כל זמן שלא ריחשו, אבל הנמצאים בשרביטים אסורים שיש להם מקום לרחוש.

הגה: תולעים הגדלים בפטריות וכמיהים דינן כמו בשאר פירות^ל ולא אומרים שאינם חשובים כמחובר לקרקע הואיל ואין מברכין עליהם בורא פרי האדמה אלא שהכל.

הגה: פעמים נמצא בפרי נקודה שחורה והוא מקום שמתחילה התולעת להתרקם, וצריך ליטול משם בעומק דאסור כמו התולעת עצמה.

י. כמימרא דשמואל דף ס"ז. וכך פסק בשאילתות, וברי"ף והרמב"ם ויש מתירין, וע"כ אם יש ספק אחר אפשר להתיר מכח ספק ספיקא אבל בספק אחד אסור דזה ספיקא דאורייתא, כמו בסעיף ז' בשו"ע.

כ. מר"ן פסק כתוס' והרא"ש דגם במחובר כל זמן שלא ריחש מותר, אבל הרשב"א והר"ן אוסרים אפי' לא ריחש במחובר, וזו דעת הרמ"א שאסר בנקודה שחורה כמו בתולעת עצמו א"כ לא מצריך ריחש, וכ"פ הט"ז בס"ק י'. וש"ך ס"ק י"ט. לאסור גם בלא ריחש, וכן הסכים הפר"ח ליטול מקום השחור.

ודוקא אם לא נתבשל אבל אם כבר נתבשל בדיעבד עם התולעת שלא ריחשה או בנקודה שחורה אין לאסור התבשיל, וכל זה באין חשש שיאכל התולעת בעצמה שנימוחה אבל אם יש חשש שיאכל התולעת בעצמה יש להחמיר ולאסור התבשיל. כ"כ הט"ז בס"ק י'. והש"ך בס"ק כ'. כף החיים אות נ"ה.

תבשיל שעשו מפולין לחין ובשר ואח"כ מצאו תולעים בקצת מהפולין שאכלו חיים, אם היה בחול מסנן המרק ומדיח הבשר וזורק הפולים ומותר, אבל אם היה בשבת וא"א לסנן הכל מותר ומ"מ יש לראות ולבדוק כל מה דאפשר ואם ימצא איזה פול מתולע יזקנו. כף החיים אות נ"ו.

ל. דמ"מ מחובר לקרקע מיקרי. ט"ז ס"ק י"א. וגם הגדלים בכלים קרינן בהו השורץ על הארץ.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

דף סז:

עין משפט א.ב.ג.

יו"ד סימן פד פעיף ד

ה. תולעים הגדלים בפירות בתלוש^מ מותרים שלא אסרה תורה אלא שרץ השורץ על הארץ. במה דברים אמורים שלא פירשו מן הפרי, אבל פירשו מן הפרי^נ אפי' לא הגיעו לארץ אלא מתה באויר קודם שהגיעה לארץ ואפי' פירש רק ע"ג הפרי או על הגרעין שבתוכו, או שפירש מפרי לפרי^ס אסור.

ה. ו. יש אוסרין אפי' מת בתוך הפרי ופירש אח"כ מת^ע. וע"כ כל זמן שימצא בתוך הפרי אפי' החור בפרי נקוב לחוץ לא חיישינן שמא פירש וחזר.

הגה: ויש אוסרין אם חורו נקוב לחוץ^פ והכי נהוג.

עין משפט ד.ה.ו.

יו"ד סימן פד פעיף טז

טז. כ. כל התולעים הנמצאים בבהמה בין בעור לבשר בין במעיה אסורים^צ.

מ. פירושו שדרכם להתליע בתלוש ולא במחובר אבל דברים שדרכם להתליע גם במחובר כגון תאנים וענבים אסורים מספק שמא במחובר התליעו, ובמחובר הוי שורץ על הארץ דמחובר לקרקע וכרקע דמי ופשוט הוא. ועיין בסעיף ז'. כף החיים אות כ"ח.
 נ. ותולעת שפירשה מן הפרי ונאסרה יש לה דין בריה ולא בטלה אפי' באלף. כף החיים אות כ"ט. ואפי' פירש רק מקצתו לאויר וכ"ש מקצתו לארץ דאסור ויש שמתירין במקצתו לאויר ולכתחילה יש להחמיר דמר"ן לא חילק. כף החיים אות ל"א.
 ס. היינו בפירות דבוקים ולא ראתה האויר דאל"כ תיפוק ליה מדין פירשה לאויר. פר"ח אות י"א.

כל אלו בעיות בגמ' בחולין ס"ז ועלו בתיק"ו. וקימ"ל לחומר. ש"ך ס"ק י"א.
 ע. טור בשם הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות, וכפי גירסתו בגמ' וגירסת הרי"ף ור"ת והרשב"א וע"כ יש להחמיר כי כן דעת מר"ן השו"ע. כף החיים אות ל"ד.

פ. דחיישינן שמא פירשו וחזרו. ש"ך ס"ק י"ג. וכ"כ הבן איש חי לאסור בחורו נקוב לחוץ, בפ' נשא אות י' ע"ש.

צ. מסקנת הגמ' בחולין ס"ז. והטעם משום דבהמה בשחיטה תליא מילתא ואלו שגדלו בתוכה עד שלא נשחטה ובאו מאיסור אבר מן החי ושחיטת הבהמה לא הועילה להם שהרי יש להם חיות בפני עצמן, ואע"ג דשליל מותר בשחיטת אמו התם "מכל הבהמה תאכלו" נתרבה אבל כאן באיסורייהו קיימי, רש"י שם. ש"ך ס"ק מ"ב. ואסור לתת אותם לבני נח דעובר על לפני עיור שנצטוו על אבר מן החי.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

והנמצאים בדגים במעיהם ^ק אסורים והנמצאים בין עור לבשר או בבשר מותרים.

הגה: ואפי' פירשו קצת ^ר וחזרו מותרים דרביתיהו לפרוש קצת ולחזור.

מז. כא. התולעים הנזכרים שאסורים אפי' לא פירשו דוקא מחיים אבל הגדלים בבשר אחר שחיטה או בדגים וגבינה מותרים ^ש כל זמן שלא פירשו ^ת. לכן תולעים הנמצאים בקערה שנפלו מתים מן הבשר מותרים ^א ולא חיישינן שמא פירשו מחיים מחוץ לחתיכה, דמסתמא אותם שפירשו מחיים נפלו כשהדיחו הבשר. ויש אסורים תולעים המתהווים אחרי שחיטה מכל דבר הטעון שחיטה אפי' לא פירשו.

הגה: ונהגו להקל ^ב כסברא הראשונה.

הגה: נוהגים לאכול תולעים של גבינה, אע"פ שקופצין הנה והנה על הגבינה אבל אם פירש לגמרי אסורים אותם, מ"מ אם נתערבו בשאר מאכל ולא יכולים להוציאם משם אין אוסרין המאכל ^ג כי יש מתירין אותם בכל ענין. וטוב להחמיר ^ד במקום שאין הפסד מרובה.

ק. דאתו מעלמא אבל הנמצאים בין עור לבשרם מותרים דמהם גדלים ואין בהם משום אבר מן החי. ש"ך ס"ק מ"ג. וה"ה אם נמצאו במוח או בכבד של הדגים אסורים דמעלמא אתו דרך נחיריו. כף החיים אות קמ"ז. וא"כ יש להזהר להוציא בני מעיים מן הדגים הנצודים ע"י תולעים. זבחי צדק אות קי"ח.

ר. והיינו שלא פירשו לגמרי אבל פירשו לגמרי וחזרו אסורים. ש"ך ס"ק מ"ד.

ש. ויש לחוש מלאכלם שמא פירשו. כף החיים אות קנ"ג. מהפר"ח אות נ"ג ועוד משום כל תשקצו.

ת. ואם פירשו אפי' במקצת לאויר או ע"ג החתיכה אסורים וכן עיקר. פר"ח אות מ"ז.

א. למתירים, אבל לדעת האוסרין אח"כ אסור. ש"ך ס"ק מ"ה.

ב. ודעת מר"ן השו"ע לחשוש לדעת האוסרין לכתחילה אבל במקום שנהגו להקל מותר. כף החיים אות קס"ב.

ג. וא"צ ששים כנגדם מ"מ בעינן רוב כנגדן. ש"ך ס"ק מ"ז.

ד. והפר"ח באות נ"ב כתב דכן עיקר שהמתיר בכל ענין הוא סברת יחיד.